

8. Co oznacza, użyte w art. 14 ust. 2a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi sformułowanie „miejsce publiczne”?

Zgodnie z nowym brzmieniem art. 14 ust. 2a ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.), *zabrania się spożywania napojów alkoholowych w miejscu publicznym, z wyjątkiem miejsc przeznaczonych do ich spożycia na miejscu, w punktach sprzedaży tych napojów*. Zgodnie z art. 14 ust. 2b tej ustawy, *rada gminy może wprowadzić, w drodze uchwały, w określonym miejscu publicznym na terenie gminy odstępstwo od zakazu spożywania napojów alkoholowych, jeżeli uzna, że nie będzie to miało negatywnego wpływu na odpowiednie kształtowanie polityki społecznej w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, o której mowa w art. 2 ust., i nie będzie zakłócało bezpieczeństwa i porządku publicznego*. Ustawodawca nie wprowadził jednak definicji legalnej „miejsca publicznego”.

Powyższa zmiany została wprowadzona do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi na mocy ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych. W uzasadnieniu projektu tej ustawy wskazano, że *zgodnie z orzecznictwem działanie „w miejscu publicznym” musi być podjęte w przestrzeni dostępnej dla ogółu, do której nieograniczony dostęp ma bliżej nieokreślona liczba ludzi, chociażby w chwili zachowania sprawcy nikt poza nim samym tam się nie znajdował (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 września 2015 r., sygn. K 28/13)¹. Przykładowo, miejscem publicznym są: ulica, plac, park, sklep czy obiekt użyteczności publicznej (dworzec, urząd) - wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 września 2015 r., sygn. K 28/13. We wskazanym wyroku Trybunał także przywołał wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 lutego 2015 r. (sygn. SK 70/13), że miejsce publiczne to „miejsce dostępne dla nieograniczonego kręgu podmiotów, chociażby w chwili zachowania sprawcy nikt poza nim samym tam się nie znajdował”.*

Ponadto działanie „publiczne” zachodzi wówczas, gdy bądź ze względu na miejsce działania, bądź ze względu na okoliczności i sposób działania sprawcy jego zachowanie się jest lub może być dostępne (dostrzegalne) dla nieokreślonej liczby osób, przy czym sprawca, mając świadomość tej możliwości, co najmniej się na to godzi (uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 września 1973 r., sygn. VI KZP 26/73, OSNKW 1973, nr 11, poz. 132). „Publicznie”, tzn. uczynione w miejscu

¹ Zob. P. Kardas, komentarz do art. 133 k.k. i powołana tam literatura, [w:] A. Zoll red., A. Barczak-Oplustil, G. Bogdan, Z. Cwiakański, M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas, J. Majewski, J. Raglewski, M. Rodzyńkiewicz, M. Szewczyk, W. Wróbel, Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz do art. 117-277 k.k., Kraków 2006).

publicznym (np. na wiecu, na ulicy, na pochodzie) lub w sposób publiczny, np. za pośrednictwem książki, prasy, radia, telewizji, Internetu².

Ponadto miejsce publiczne służy przede wszystkim zaspokajaniu potrzeb użytkujących je osób, m.in. w zakresie wypoczynku, rekreacji, komunikacji czy np. edukacji. Najczęściej stanowi własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego. Nie jest jednak wykluczone, by było ono własnością innych podmiotów. Wobec powyższego poprzez miejsce publiczne rozumie się wszelkie miejsca dostępne powszechnie.

Jednocześnie Międzynarodowa Konwencja o zwalczaniu terrorystycznych ataków bombowych, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 15 grudnia 1997 r., ratyfikowana przez RP w 2003 r. (Dz. U. z 2007 r. poz. 438), posługuje się terminem „miejsce użyteczności publicznej” dla oznaczenia tych miejsc, które są dostępne lub otwarte, niezależnie, czy stale, okresowo, czy od czasu do czasu, dla przedstawicieli ogółu społeczeństwa, i są miejscami o charakterze handlowym, biurowym, kulturalnym, historycznym, oświatowym, religijnym, rządowym, rozrywkowym, wypoczynkowym lub innym, dostępnymi lub otwartymi dla publiczności.

Pojęcie „miejsca publicznego” funkcjonuje w polskim systemie prawnym np. ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane³, w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych⁴, w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej⁵, czy w ustawie z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń⁶, jednakże jedyną definicją legalną tego pojęcia jest definicja zawarta w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2014 r. o zasadach prowadzenia zbiórek publicznych⁷. W związku z powyższym, przy interpretacji pojęcia „miejsca publicznego” ogromne znaczenie ma orzecznictwo i doktryna. Faktem jest, co wskazano już powyżej, że rozumienie pojęcia „miejsca publicznego” na gruncie różnych aktów prawnych jest niejednolite i nie zawsze będzie przydatne przy analizie pojęcia miejsca publicznego o jakim mowa w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. To różne podejście do prób ujęcia miejsca publicznego wynikało z treści przepisów, regulujących odmienne zakresy działalności.

Dlatego też, biorąc pod uwagę, że spożywanie napojów alkoholowych w miejscu publicznym jest wykroczeniem zagrożonym karą grzywny, zapewne w tym zakresie wykształci się także stosowne orzecznictwo. Nie ulega wątpliwości, że w procesie próby definiowania miejsca publicznego znaczenie

² D. Egierska-Miłoszewska, Nieobyczajny wybrzyk (Art. 140 k.w. w teorii i praktyce), „Zagadnienia Wykroczeń” 1979, nr 4-5, s. 70.

³ (Dz. U. z 2017 r. poz. 1332)

⁴ (Dz. U. z 2016 r. poz. 706, ze zm.)

⁵ (Dz. U. z 2017 r. poz. 2365, ze zm.),

⁶ (Dz. U. z 2015 r. poz. 1094 ze zm.),

⁷ (Dz. U. z 2017 r. poz. 1223); zgodnie z tym przepisem: „Miejsca *publiczne* to miejsca ogólnodostępne, a w szczególności ulice, place, parki i cmentarze”.

będą miały uchwały rady gminy podjęte na podstawie art. 14 ust. 2b, w których rada gminy wskaże te miejsca publiczne, w których będzie obowiązywało odstępstwo od zakazu spożywania napojów alkoholowych.